

B.R. Haqberdiyev, J.A. Qosimov , I.B. Abbasov

ARXITEKTURA ELEMENTLARINI LOYIHALASH

Darslik

UO'K 72(07)
KBK 85.11ya7
H 40

Haqberdiyev B.R., Qosimov J.A., Abbasov I.B.

Arxitektura element-larini loyihalash [Matn]: darslik / B.R. Haqberdiyev
J.A. Qosimov I.B. Abbasov - Toshkent: "Shafolat Nur Fayz", 2022 -176 b.

Mazkur darslik 70111202-Muhandislik grafikasi va dizayn nazariyasi ta'lim yo'nalishidagi talabalar uchun mo'ljallangan bo'lib, kiritilgan ma'lumotlar asosan muhandislik grafikasi va dizayn fanlarini integratsiyalashni takomillashtirib, ajdodlarimiz tomonidan qoldirilgan asori-atiqalarni, obidalarini, qishloq xo'jaligi maydonlarini joylashishi, har bir o'sha davr binolarini dizayn tahlillari, ularni yaratilish tarixi, muhandislik grafikasi siklidagi arxitektura chizmachiligida qo'llaniladigan hajmiy shakllar, balki insonning go'zallikka, dizaynga bo'lgan ehtiyojini qondirish, u yashayotgan jamiyat madaniy hayoti, xalqchil milliy an'analari va ilg'or estetik tuyg'ularini o'zida aks ettirish kabi ma'lumotlarga ega bo'lishadi.

Учебник предназначен для студентов, обучающихся по специальности 70111202-Инженерная графика и теория дизайна. Местоположение, анализ конструкции зданий каждого периода, история их создания, трехмерные формы, используемые в архитектурном чертеже цикла инженерной графики, но также для удовлетворения потребностей человека в красоте, дизайне, культурной жизни общества, в котором он живет, популярных национальных моментов «матери» и обладании знаниями, чтобы отразить их передовые эстетические чувства. Будут изучены, спроектированы и построены перспективы строительства.

Taqrizchilar:

U.A. Nasritdinova – TIQXMMI, Chizma geometriya va muhandislik grafikasi kafedrasini mudiri, PhD, dotsent.

B.M. Alimov –TDTU, Informatika kompyuter grafikasi kafedrasini dotsenti, texnika fanlari nomzodi, dotsent.

ISBN: 978-9943-7871-7-9

© Haqberdiyev B.R. va boshqalar 2022

© "Shafolat Nur Fayz" nashriyoti 2022

KIRISH

Oliygo'hlarda ta'lim jarayonini amaliy saviyasini milliylik asosida oshirishni tashkil qilish va rivojlantirish bugungi kunda ilgari lab bormoqda. Ta'limning milliylik asosida tashkil qilish uchun yangi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keng miqyosda qo'llash, o'rgatish jarayonini chuqur pedagogik va psixologik tahlil bo'yicha tashkil qilish va eng asosiysi yosh avlodga o'rgatish materiallarini milliylik ruhi bilan sug'orilgan manbalar bilan boyitish kerak bo'ladi. Jumladan tabiiy aniq fanlar va ishlab chiqarish o'rtasida ko'prik hisoblanmish va yosh avlodda irrigatsiya va qishloq xo'jalik mehnat ko'nikmalarini shakllantirish hamda ularni ongli ravishda kasb tanlashga yo'naltirish maqsadida o'qitilayotgan irrigatsiya va qishloq xo'jalik asoslari arxitektura elementlarini loyihalash fani bo'yicha o'qitish jarayonidagi dars materiallarini milliylik va zamonaviylik asosida boyitilgan darsligini tuzish zarurdir. Zamonaviy o'qitish texnologiyalarining joriy etilishi va turli metodik yondashuvlar esa o'z navbatida talabalarda ko'plab fundamental tushunchalarning nisbatan yengil va mustahkam shakllanishiga sharoit yaratiladi.

Bugungi kunda fan va texnika jadal sur'atlar bilan rivojlanayotgan ko'plab ilmiy bilimlar, tushuncha, tasavvurlar va axborotlar hajmi shiddat bilan ortib bormoqda. Qadimda odamlar yashayotgan maskanlariga, qishloq xo'jaliklarida, devor-u toshlarga ov jarayonlari, jang-u jadallar, bazmlar, tantanali marosimlarni aks ettirganlar. Jumladan, Afrosiyob, Varaxsha, Bolaliktepa va boshqa obidalar qoldiqlari shundan dalolat beradi. Keyinchalik, ayrim sabablarga ko'ra tirik mavjudotni aks ettirish ta'qiqlab qo'yildi. Shuning uchun tasviriy san'at o'rnini o'simliksimon, geometrik naqshli bezaklar egalladi. Rang-barang, o'simliksimon, geometrik naqshlar, ularning o'zaro joylashishida chuqur mazmun singdirilgan Buyuk sohibqiron Amir Temur Shahrisabzda qurdirgan Oqsaroy peshtoqiga: "Agar bizning qudratimizga shubha qilsang, qurdirgan imoratlarimizga boq", deb yozdirgan ekan.

Qishloq xo'jaligini erkin bozor iqtisodiyoti qonunlari talabi darajasida barqaror rivojlantirish uchun qishloq xo'jaligida xo'jalik

Loyihalash elementlari va muhandislik grafikasi va dizayn fanlarining integratsiyalashda loyihalash metodi.....	136
Arxitektura sodda shakl elementlarini perspektivasini qurish.....	144
Bino perspektivasini qurish. Bino perspektivasini qurish va perspektivada soyalar yasash.....	153
Bino va inshootlarni ijodiy loyihalash.....	164
Glossariy.....	166
Foydalanilgan adabiyotlar.....	171

Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich
Qosimov Jahongir Avloqulovich
Abbasov Ifrixar Balakishovich

ARXITEKTURA

ELEMENTLARINI LOYIHALASH

70111202 - Muhandislik grafikasi va dizayn nazariyasi magistratura ta'lim yo'nalishidagi talabalar uchun darslik sifatida tavsiya etilgan

Muharrir: — I.T. Nishanbayeva
 Musahhih: — D.X. Usmanova
 Rassom: — U.F. Vaxidov
 Kompyuterda sahifalovchi: — M.Sh. Fozilov